



Position Paper in het kader van de hoorzitting over de Kamerbrief over de Nederlandse bijdrage aan de strijd tegen ISIS, 8 februari 2016

Geachte leden van de vaste commissie voor Buitenlandse Zaken van de Tweede Kamer der Staten-Generaal,

Het kabinet schrijft te zijn overtuigd dat IS alleen effectief bestreden kan worden door een samenspel van middelen: diplomatiek, politiek, stabilisatie en militair. De brief van het kabinet is weliswaar uitgebreid, maar desondanks niet volledig. De rol van de Syrische Koerden in de strijd tegen IS en de destabiliserende rol in de regio van de huidige regering van Turkije blijven onderbelicht of onbesproken.

#### Diplomatiek

Het kabinet verwijst naar de VN veiligheidsresolutie 2254 van 18 december 2015 en geeft aan dat deze resolutie spreekt van het uitschakelen van safe havens van IS in Syrië en het in gang zetten van een vredesproces. In het kader van het vredesproces worden de inspanningen van VN-Gezant De Mistura genoemd. In relatie tot die vredesbesprekingen noemt het kabinet twee partijen expliciet: de regering in Syrië en de in de Riyad-groep verenigde Syrische oppositie groeperingen. Beide partijen, de Syrische regering en de Riyad oppositie, zijn sektarisch. Opmerkelijk is dat het kabinet in dit verband niet verwijst naar de niet-sektarische en seculiere Koerdische oppositie en het zelfbestuur in Rojava. Evenmin noemt het kabinet het Syrisch Democratisch Front SDF, een coalitie van Koerden, Arabieren, Assyriërs, Armenen en Turkmenen. Het kabinet geeft wel aan dat het draagvlak voor IS voor een belangrijk deel voortkomt uit sektarische verdeeldheid, maar heeft kennelijk geen oog voor de niet-sektarische oppositie in Syrië. Deze niet-sektarische en seculiere oppositie is door VN-Gezant De Mistura tot op heden niet uitgenodigd om aan de vredesbesprekingen deel te nemen. Het kabinet zou zich sterk moeten maken bij de VN-Gezant de Mistura de niet-sektarische en seculiere oppositie, in het bijzonder het zelfbestuur in Rojava en het SDF, uit te nodigen bij de vredesbesprekingen in Geneve. Het laten deelnemen van het zelfbestuur in Rojava en het SDF aan de onderhandelingen in Geneve kan ook worden beschouwd als een lange-termijn-investering in de toekomst van Syrië.

Ik zou hier ook willen pleiten voor onderhandelingstraining en advisering aan het zelfbestuur in Rojava en het SDF. Het kabinet spreekt nu uitsluitend van onderhandelingstraining en advisering aan de in de Riyad-groep verenigde Syrische oppositiegroeperingen. We dienen ons daarbij te realiseren dat onder de in de Riyad groep verenigde oppositie zich jihadistische organisaties bevinden, zoals Jaysh al-Islam en Ahrar al-Sham, dat nauw samenwerkt met het aan Al-Qaida gelieerde Jabhat al-Nusra Front.

#### Militair

Het kabinet geeft verder aan dat er voortgang is geboekt in de strijd tegen IS in Irak, een strijd waar Nederland een militaire bijdrage aan levert, maar dat inzet van F-16s in Oost-Syrië noodzakelijk is om IS in Irak te kunnen verslaan. Het kabinet laat daarbij in Syrië de strategie op de grond buiten beschouwing. YPG/YPJ en SDF zijn goed georganiseerde en betrouwbare partners op de grond. Daarbij zijn de YPG/YPJ, en het SDF, niet alleen een factor van betekenis in Noordoost Syrië, maar spelen zij ook een steeds belangrijkere rol in de strijd in Oost-Syrië. Ook hebben YPG/YPJ, samen met de PKK, een cruciale rol gespeeld in de strijd om en bevrijding van Sinjar.

Belangrijk om te vermelden is dat YPG/YPJ de drie zogenoemde *deeds of commitment* van Geneva Call heeft ondertekend. Het gaat daarbij om een verbod op

Rural Sociology  
Group

DATUM  
5 februari 2016

POSTADRES  
Postbus 8130  
6700EW Wageningen

BEZOEKADRES  
Gebouw 201  
Hollandseweg 1  
6706KN Wageningen

INTERNET  
[https://wu.academia.edu/Joost  
Jongerden](https://wu.academia.edu/JoostJongerden)  
[www.wageningenUR.nl](http://www.wageningenUR.nl)

KvK NUMMER  
09098104

CONTACTPERSOON  
Joost Jongerden

TELEFOON  
+31317482557

FAX  
+31317485453

E-MAIL  
[joost.jongerden@wur.nl](mailto:joost.jongerden@wur.nl)

het gebruik van anti-personeel mijnen, bescherming van kinderen tegen de effecten van gewapend conflict, en een verbod op seksueel geweld en gender-discriminatie. Ondanks de belangrijke rol van de YPG/YPJ en SDF in de strijd tegen IS, en het expliciet onderschrijven van humanitair principes in oorlogsvoering, blijven deze organisaties bij het kabinet buiten beeld in het bepalen van haar inzet van middelen. Steun aan deze organisaties, in de vorm van bijvoorbeeld training en niet-lethale steun die ook wordt gegeven aan de peshmerga in KAR, zou een goede optie kunnen zijn. Hoewel het kabinet het belang van het aanpakken van de aanvoerlijnen van IS aangeeft, wordt door het kabinet niets vermeld over de rol van Turkije, dat het belangrijkste achterland is van zowel IS als andere jihadistische organisaties actief in Syrië.

### Stabiliseren

Het kabinet wil "civiel helpen met het stabiliseren van gebieden die onder controle staan van de gematigde oppositie en het lenigen van de humanitaire noodsituatie die geleid heeft tot vele ontheemden en vluchtelingen". Het lijkt een gemiste kans dat het kabinet hier met geen woord rept over de wederopbouw van Kobani, een symbool in de strijd tegen IS, en een keerpunt in de oorlog. Het is in Kobani dat IS zijn eerste nederlaag heeft geleden, een voorbeeld waartoe effectieve samenwerking tussen de YPG/YPJ en de coalitie tegen IS, in dit geval de Amerikanen, kan leiden. De opbouw van Kobani is van symbolisch belang, maar ook van groot belang voor het mogelijk maken van een terugkeer van de gevluchte bevolking. In dit verband zou Nederland het voortouw kunnen nemen in het organiseren van een internationale donorconferentie over de wederopbouw van Kobani. Daarnaast zou het kabinet een rol kunnen spelen in het lenigen van de humanitaire noodsituatie van de vele tienduizenden Yezidi vluchtelingen uit Sinjar in Rojava.

### Politiek

Het kabinet merkt terecht op dat het van groot belang is wie in bevrijd gebied de plaats van IS inneemt. In dit verband kan het SDF een belangrijke rol spelen. Het SDF is een pluriforme en seculiere organisatie in opbouw. In plaats te worden genegeerd, zou een constructief-kritische betrokkenheid bij het SDF op zijn plaats zijn.

De destabiliserende rol die de huidige regering van Turkije in de regio speelt, is onder deze noemer helaas buiten beschouwing gebleven. Turkije heeft, vanaf het begin van de crisis, samen met Saoedi Arabië, Qatar en Iran, een belangrijke rol gespeeld in de groei van sektarisme in de regio. Turkije is ook een belangrijk achterland voor opbouw en ondersteuning van de verschillende jihadistische groepen, waaronder IS. Verder is de Koerden-politiek van de huidige regering van Turkije, niet alleen richting de Koerden in Turkije zelf, maar ook de houding ten opzichte van Rojava, een destabiliserende factor in de regio. In de Koerdische Autonome Regio (KAR) tenslotte draagt Turkije indirect bij aan de door het kabinet genoemde interne politieke strubbelingen door niet zo zeer met de regering, maar vooral met één van de daar dominante politieke partijen samen te werken.

Tot slot is hervatting van het vredesproces tussen Turkije en de PKK en normalisering van betrekkingen tussen Turkije en het zelfbestuur in Rojava van groot belang voor het brengen van stabiliteit in de regio. Dit zou een belangrijk aandachtspunt van het kabinet moeten worden.

Hoogachtend,

Joost Jongerden  
UD Rurale Sociologie Groep, Wageningen  
Buitengewoon UHD Kyoto Universiteit, Japan